

FI lausuntopyyntö VV

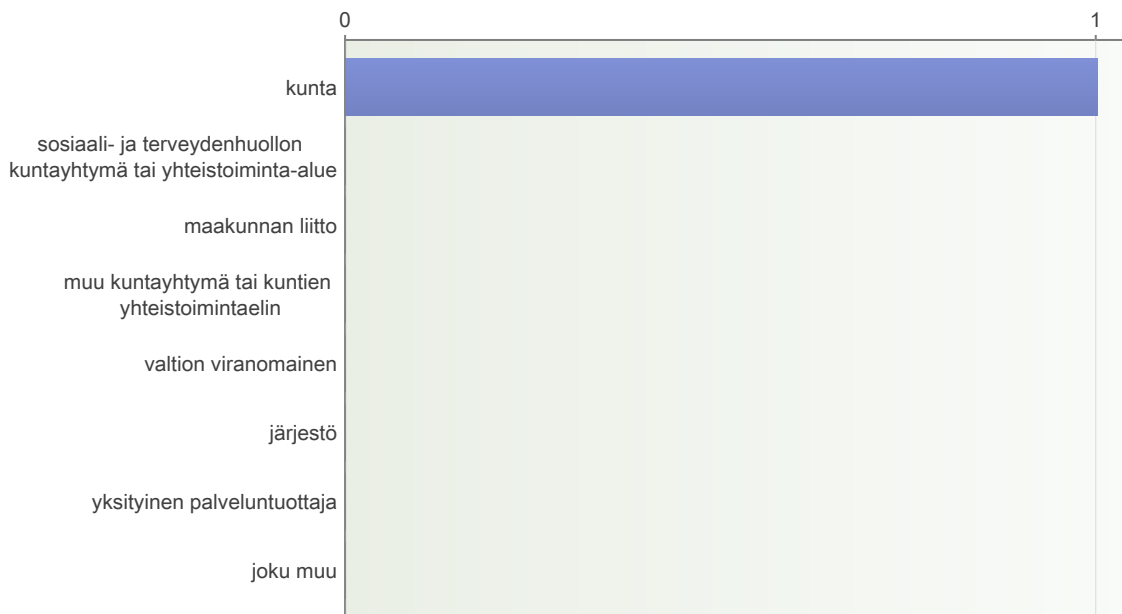
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Pielaveden kunta	Vilma Kröger	vilma.kroger@pielavesi.fi; puh. 0400668211	20.3.2017	Kunnanhallitus

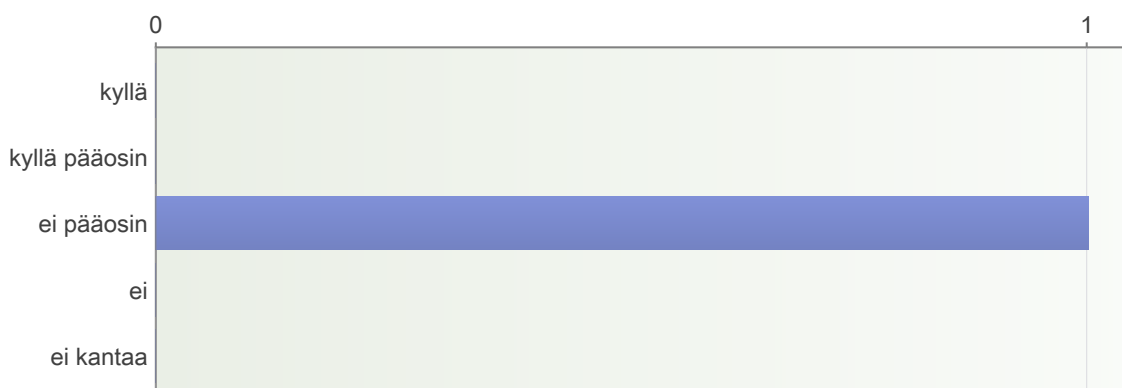
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa on tavoitteena ollut hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen, palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden parantaminen sekä kustannustenhallinta. Nyt lausunnolla oleva valinnanvapausmalli heikentää yhdenvertaisuutta ja vaarana on hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntyminen sekä merkittävä kustannusten kasvu.

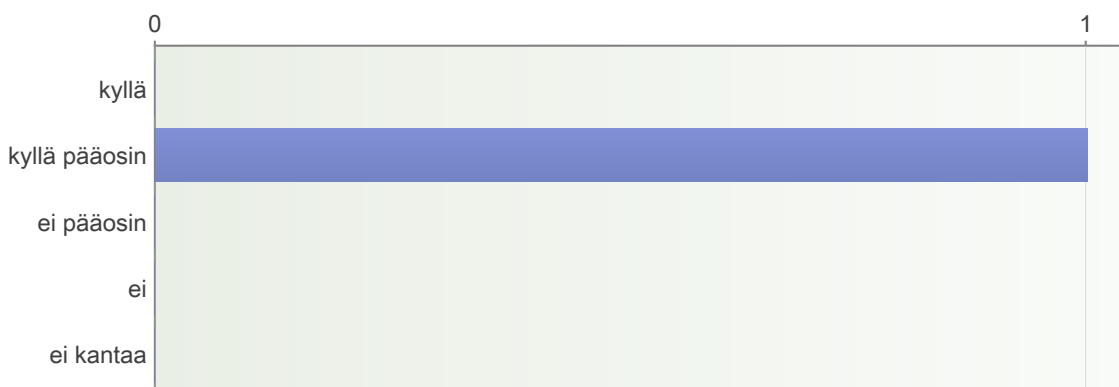
Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen keskeisenä tavoitteena on ollut palveluintegraation toteutuminen. Nyt kuitenkin esitetty valinnanvapausmalli aiheuttaa palveluintegraation toteutumiselle merkittäviä haasteita, koska palvelutuotanto ei ole suoraan maakunnan hallinnollisen ohjauksen piirissä eikä maakunnan ja palveluiden tuottajien välille synny sopimussuhdetta. Palvelut siis edelleen pirstaloituvat, josta voi seurata edelleen kustannusten kasvua. Lisäksi malli voi kannustaa asiakkaiden valikoimiseen, jolloin raskaimmat kustannukset ohjautuvat edelleen julkiselle sektorille. Jotta näin ei tapahtuisi, tulee maakunnalla olla ohjausvalta palveluihin sijoittumisessa. Tässä taasen korostuu erittäin merkittävällä tavalla palveluohjaus. Palveluohjaajan rooli ja osaaminen asiakkaan palvelutarpeesta neuvoteltaessa muodostuvat ratkaisevan tärkeäksi, sillä palveluohjaajan tieto tarjolla olevista palveluista määrittää ja rajaa käytännössä asiakkaan tarpeita ja niihin vastaamista.

Palveluiden yhdenvertaista saatavuutta lausunnolla oleva valinnanvapausmalli ei ratkaise, sillä palvelutarjonta ei välttämättä lisääny harvaan asutuilla alueilla, kuten se lisääntynee todennäköisesti suurissa asutuskeskuksissa.

Pielaveden kunta pitää sote-uudistusta tarpeellisenä ja kannattaa valinnanvapauden hallittua laajentamista. Valinnanvapauden toteutuminen esitettyssä aikataulussa on mahdotonta ja sisältää paljon riskejä. Siksi valinnanvapaus tulee toteuttaa porrastetusti ja asteittain hyödyntäen maakunnallisia pilotteja ja kokeiluja. Ensin pitää toteuttaa sote-uudistus ja palveluiden integraatio ja vasta sitten valinnanvapauden laajentaminen hallitusti.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

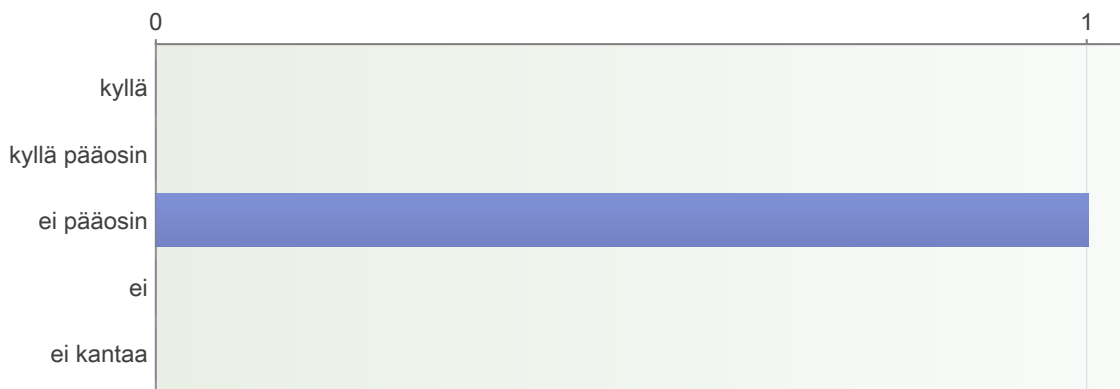
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus on tavoiteltava asia ja siksi sen valmistelu sekä valmistautuminen sen käyttöönottoon on tehtävä huolella. Nyt aikataulu uudistukselle on liian tiukka, jotta uudistus palvelisi tarkoitustaan. Tarvitaan vähintään kahden vuoden siirtymäaika.

Lakiluonnos pääosin edistää asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin. Edistääkö se tarkoituksenmukaisella tavalla, on kysymysmerkki. Erityisesti huoli vaikutusmahdollisuuksista kohdistuu mm. esimerkiksi mielenterveys- tai lastensuojelun asiakkaisiin, joiden kyky ohjautua itse palvelujärjestelmässä voi olla rajoittunut. Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet omiin palveluihinsa toteutuvat erityisesti alueilla, joilla on valinnan mahdollisuuksia. Toki myös harvaan asutuille alueille palvelutarjontaa voi syntyä osaan valinnanvapautta koskevia palveluita. Asiakkaan valinnan problematiikkana on myös se, että sote-palvelujen luonteesta johtuen asiakkailla ja potilailla ei aina ole riittävästi tietoa valintansa perusteeksi, esimerkiksi palveluiden laadusta tai vaikuttavuudesta. Valinnanvapaus voikin johtaa epätarkoituksenmukaisiin valintoihin ainakin alkuvaiheessa.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

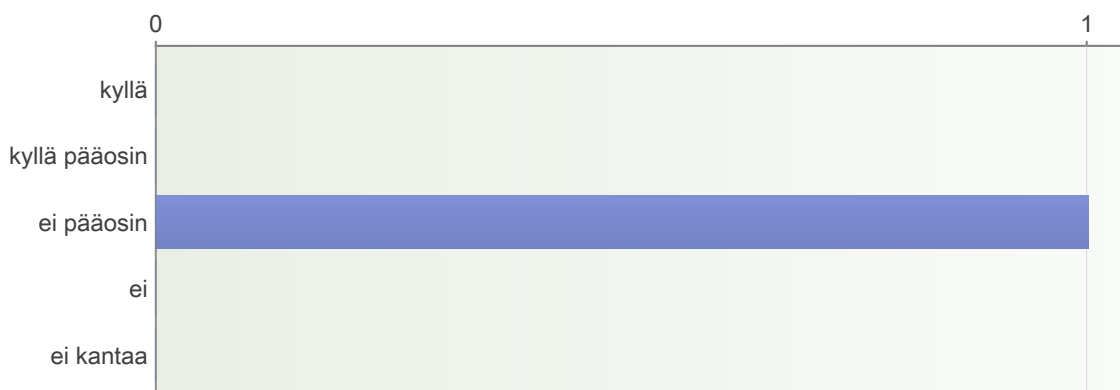
- Uudistus antaa riittävät mahdollisuudet asiakkaille, jotka pystyvät toimintakykynsä puolesta tekemään valintoja ja tunnistamaan tarpeitaan. Valinnanvapautta voi käyttää parhaiten siis henkilö, joka terveydentilansa ja toimintakykynsä perusteella pystyy itse etsimään tietoa ja jonka voimavarat riittävät tämän tiedon pohjalta omien palvelujen kokonaisuuden pohdintaan ja hallintaan. Mitä sairaampi ja toimintakyvyltään heikentyneempi henkilö on, kuten esimerkiksi päihde- ja mielenterveysongelmista kärsivä, sitä huonommin hän kykenee tekemään valintoja, kuten lain vaikutusten arvioinnissa todetaan. On myös huomioitavaa, että monet terveydentilansa ja toimintakykynsä puolesta valinnanvapautta mahdollisesti parhaiten käyttävistä työkäisistä ohjautuu työterveyshuollon piiriin.

Koska nyt esitetty valinnanvapausmalli on monimutkainen, edellyttää se paljon asiakkaan neuvonnalta ja ohjaukselta, jotta myös asiakkaat, jotka eivät itsenäisesti kykene arvioimaan ja valitsemaan sopivaa palvelua, onnistuvat valinnoissaan ja saavat tarvitsemansa palvelut tarkoituksenmukaisesti. Uhkana voi olla palvelujärjestelmän polarisoituminen hyvin ja huonosti pärjäävien palveluiksi.

Riittävä valinnanmahdollisuus edellyttää myös tarjolla olevia palveluvaihtoehtoja ja palveluntuottajia. Maaseutukunnissa tarjontaa on vähemmän kuin kasvukeskuksissa.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

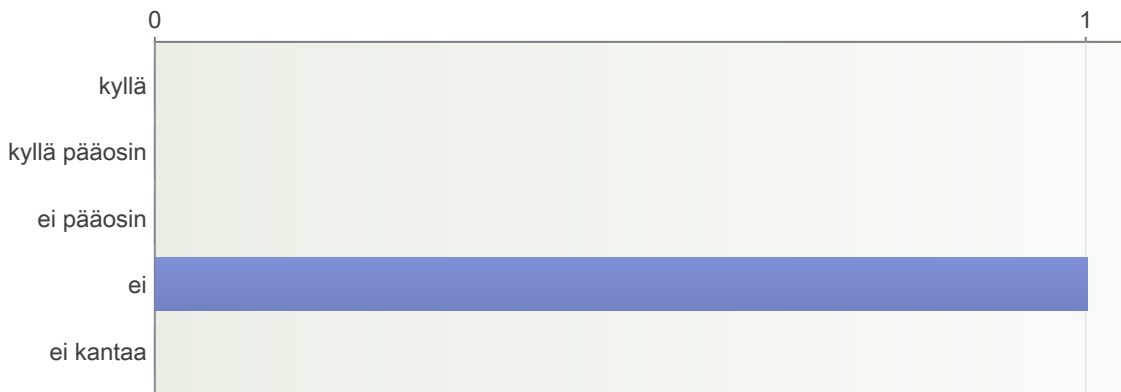
- Uudistuksen keskeisin tavoite on ollut sote-integraatio, joka tähtää palveluiden eheisiin kokonaisuuksiin, hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseen sekä kustannusten hillitsemiseen. Nyt esitettävä valinnanvapausmalli vaarantaa integraation. Palvelut voivat pirstaloitua johtuen siitä, että monituottajamalli ei ole suoraan maakunnan hallinnollisen ohjauksen piirissä. Toisaalta taas sote-järjestämislakiluonnoksen mukaan maakunnan on huolehdittava laaja-alaisesti yhteen sovitettuja palveluita tarvitsevien asiakasryhmien ja asiakkaiden tunnistamisesta, palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien määrittelemisestä sekä asiakasta koskevan tiedon hyödyntämisestä eri palvelutuottajien välillä.

Esitetyntyylinen malli edellyttäisi runsaasti yksityiskohtaisia sopimuksia, sopimusten valvontaa ja tuottajakorvausten erityisehtoja. Lisäksi on huomioitava, että maksu- ja asiakassetelipalvelujen tuottajat, henkilökohtaisella budjetilla toteutettavien palveluiden tuottajat ja siten myös näiden asiakkaat jäisivät kokonaan maakunnan välittömän ohjauksen tavoittamattomiin. On vaarana, että palveluohjauksellakaan ei saada yhteen sovitettua palveluita ja asiakas jää silti ilman jotakin palvelua tai joidenkin palveluiden osalta tulee päällekkäisyyksiä. Toki asiakkaan itsemääräämisoikeus mallissa vahvistuu.

Lisäksi keskeistä on myös huomioida koulun ja sote-toimijoiden rajapinnat. Yhteistyön tulee olla saumatonta ja siksi yhteistyön ja sen koordinoiminen korostuu.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

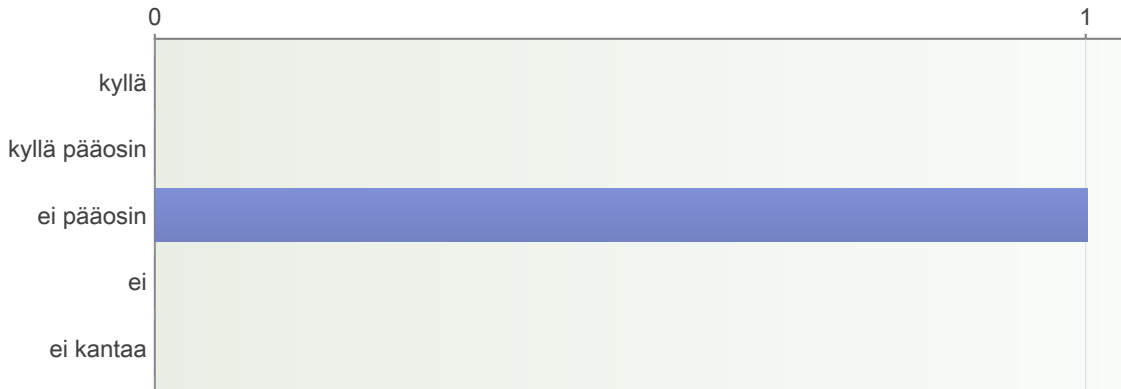
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On riski, että valinnanvapausmalli tällaisena ja näin laajana pikemminkin kasvattaa kustannuksia kuin edistäisi kustannusten kasvun hillintää. Tarjonnan laajetessa voi myös kysyntä kasvaa. Riski kustannusten kasvuun liittyy myös palveluiden pirstaloitumiseen, asiakassetelin, maksusetelin ja henkilökohtaisen budjetin epätarkoituksenmukaiseen käyttöön ja siten myös osaoptimointiin. Mallissa korostuu sopimusohjaus ja valvonta, joka myös lisää kustannuksia. Nyt esitetyssä mallissa tavoiteltu sote-integraatio vaarantuu. Kustannusten kasvun hillitsemisen selvittämiseksi tarvitaan edelleen valinnanvapauden tiimoilta kokeiluja ja pilotteja, joiden tuloksia hyödynnetään valinnanvapauden hallitussa käyttöönotossa, jotta lapsi ei menisi pesuveiden mukana.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

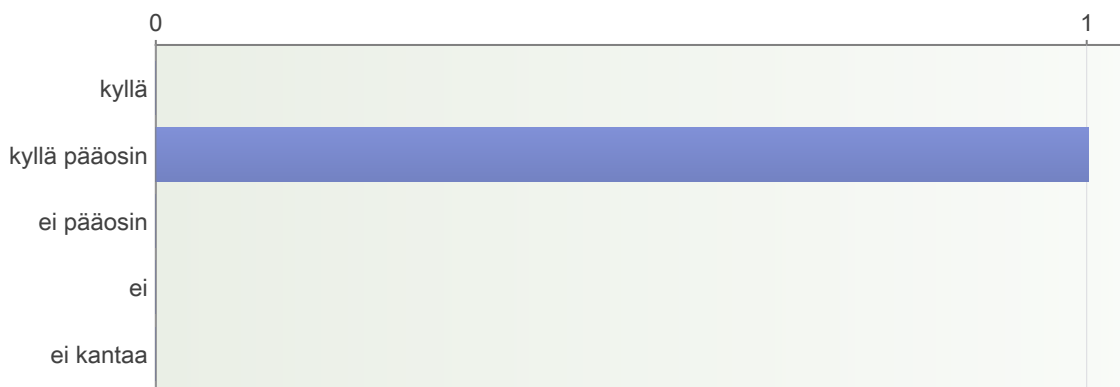
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnilla tulisi olla lakiluonnoksessa esitettävää laajempia mahdollisuuksia päättää keinoista, joita ne käyttävät esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Nyt tätä päätösvaltaa rajaisi kuitenkin merkittävästi se, että valtio päättää maakunnan puolesta maakunnan toimintatavoista ja myös rahan jakamisesta. Kansanvaltaisuuden vahvistamisen nimissä päätösvaltaa tulisi tosiasiallisesti olla maakunnilla, joissa päätösvaltaa käyttää vaaleilla valittu maakuntavaltuusto.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

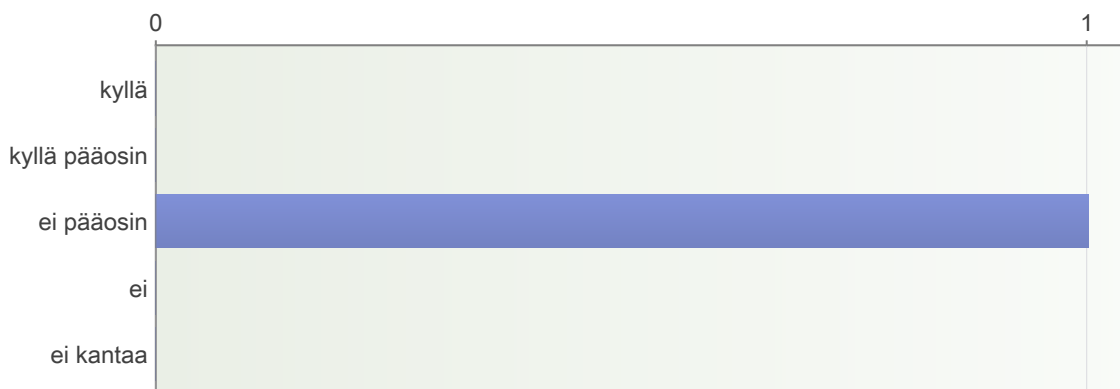
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus lisää kilpailua ja siten myös luo mahdollisuuksia uudistaa toimintatapoja ja ottaa käyttöön uusia palveluinnovaatioita.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöittettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määrittellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

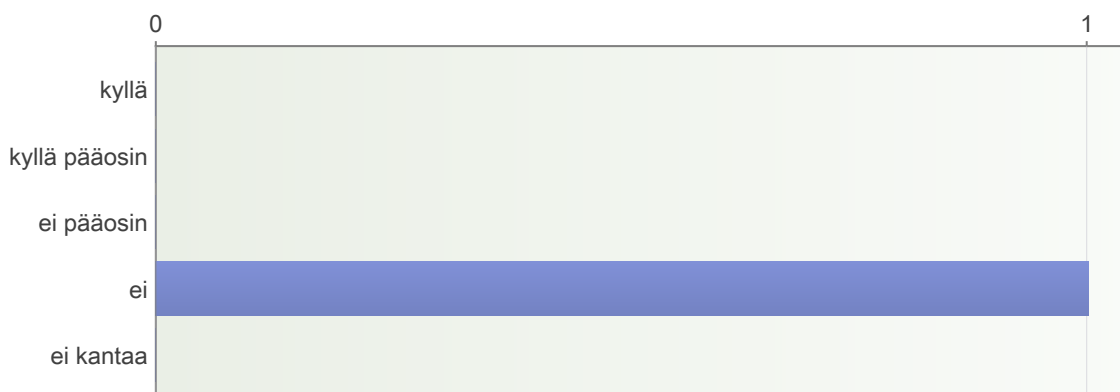
19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaalipalveluja tarvitsevan asiakkaan kohdalla on vaikea arvioida, milloin sote-keskukseen hakeutuva asiakas on lyhytaikaisen ja tilapäisen avun tarpeessa ja milloin palvelutarve on pitkäaikaista. Alueellisiin markkina- ja muihin olosuhteisiin liittyvä maakuntien itsehallinnon mahdollistaminen suoran valinnan piiriin kuuluvien palvelujen määrittelemisessä on tarkoituksenmukaista. Laajennetun perustason palveluissa tulisi selkeämmin yksilöidä ne sosiaalihuollon ja erikoissairaanhoidon osa-alueet, joiden tulee toimia perustasolla tai antaa se selkeämmin maakunnan valtuustolle päätettäväksi. Palveluketjujen laadinta näiden välillä on epäselvää.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

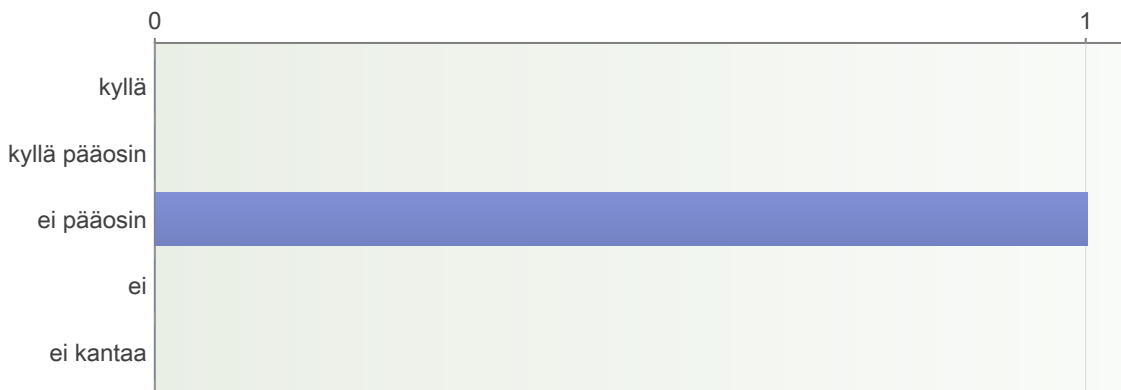
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmässä maakunnalla ei ole suoraa ohjaus- eikä vaikutusmahdollisuuksia maksusetelipalvelun tuottajaan eikä siis näin ollen voi kantaa järjestämisvastuutaan. Maakunnalla ei ole oikeaa sopimussuhdetta maksusetelillä palveluja tuottavaan yhtiöön eikä myöskään sotekeskuksella näin ollen ole seurantaan mahdollisuutta. Maksusetelin kautta asiakkaalla on laaja valinnanmahdollisuus, joka asettaa asiakkaalle myös laajan vastuun tarkoituksenmukaisten ja terveystensä kannalta hyödyllisten palveluiden valinnasta.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

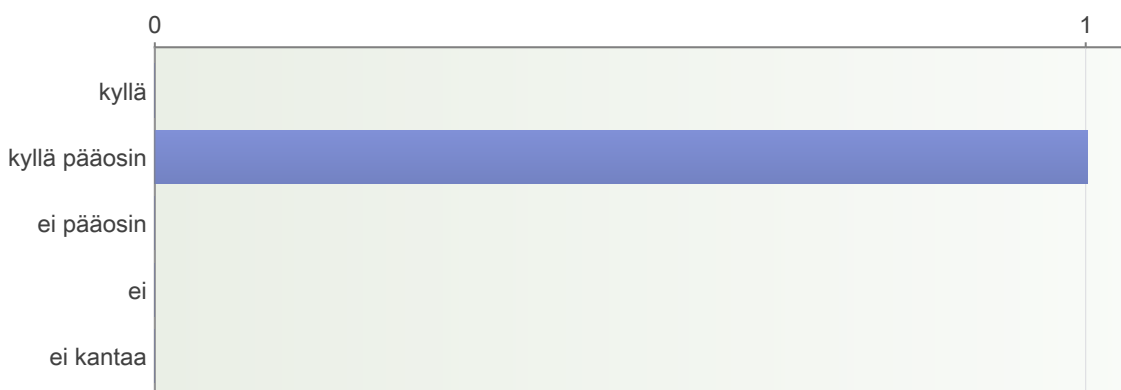
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelin osalta vaarana on tuotannon päällekkäisyys ja siten toiminnan kustannusten nousu, sillä maksusetelin vaihtoehtona on asiakkaalle tarjottava tämän kieltäytymisen varalta palvelu myös yhtiön tuottamana. Toinen haaste liittyy mahdollisuudessa puuttua palvelun laatuun ja vaikuttavuuteen liittyviin ongelmiin sekä maksusetelipalvelun tuottajan tekemiin virheisiin. Tätä puuttumismahdollisuutta sote-keskuksilla ei juuri ole.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

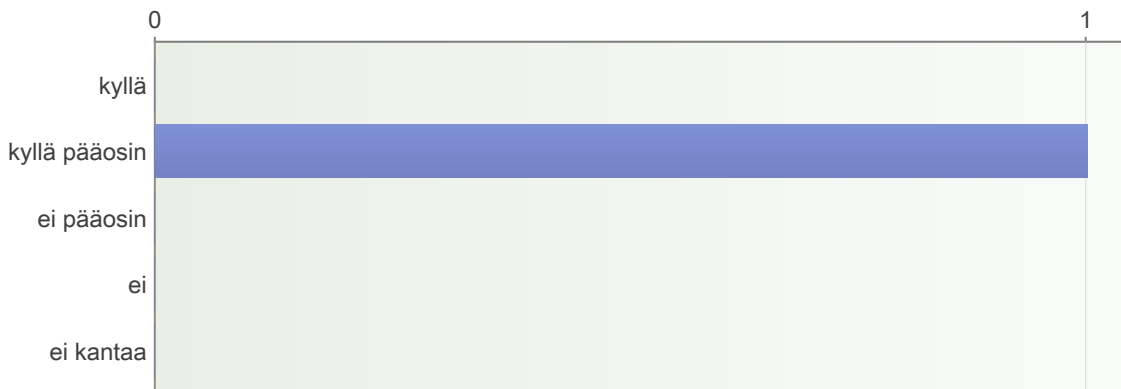
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla on mahdollisuus vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen maksusetelijärjestelmässä, jos hänellä on riittävästi tietoa sairaudestaan tai muusta palvelun tarpeesta, kykyä arvioida eri vaihtoehtoja maksusetelin käyttämisessä, riittävästi puolueetonta tietoa tarjolla olevista palveluista ja niiden laadusta sekä kyky tehdä tietoon perustuvia valintoja.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

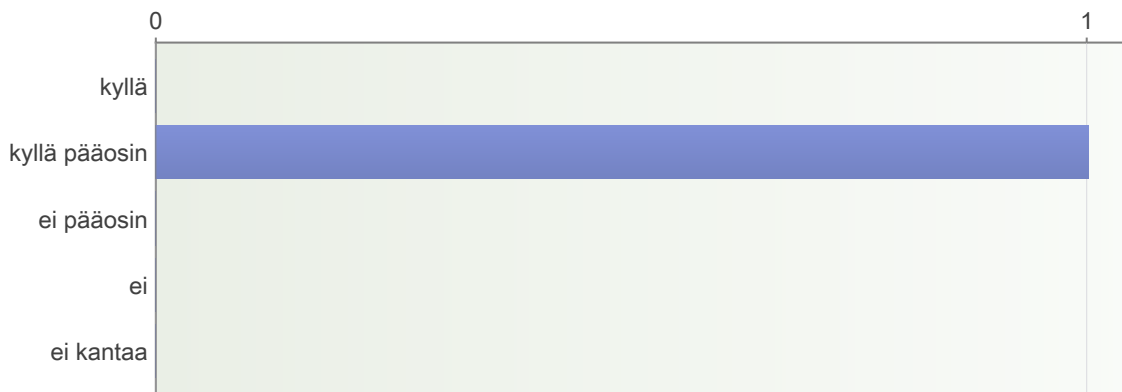
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla on riittävä valinnan mahdollisuus. Oikeutta valita voi olla tarpeen rajata joissain tilanteissa, esimerkiksi silloin kun lastensuojelun tai päihde- ja mielenterveyspalvelujen saaminen viivästyy asiakkaan itsensä tai hänen läheistensä tekemien valintojen seurauksena.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

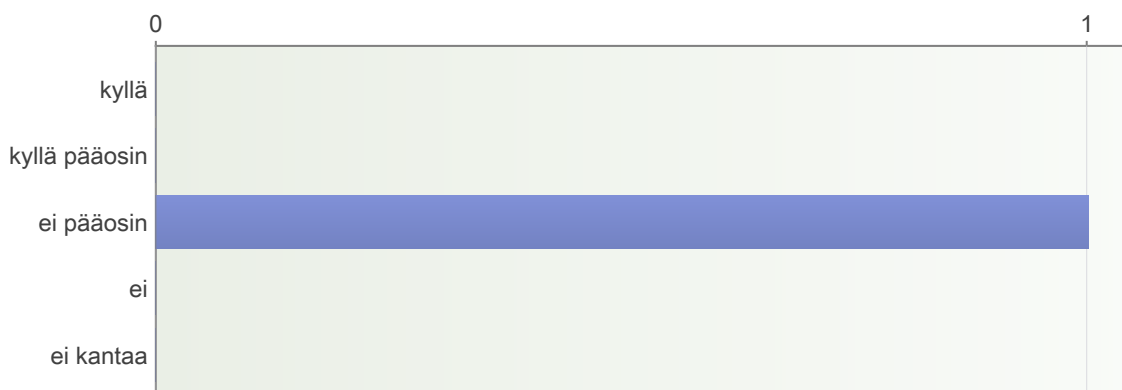
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasseteli lisäisi valinnanvapautta merkittävästi. Keskeistä onkin, että asiakassetelillä hankittavat palvelut on määriteltä niin selkeästi, jotta asiakas tietää, mihin palveluihin hän on oikeutettu.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

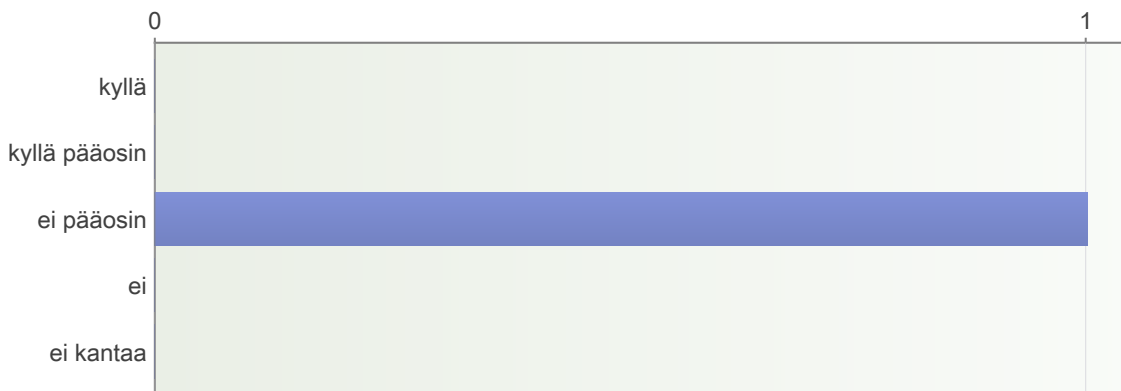
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla tulee olla mahdollisuus asettaa asiakassetelipalvelun tuottajille hyväksymiskriteerit, kuten tällä hetkellä kunnat asettavat palvelusetelituottajille. Nyt lakiluonnoksessa maakunnan ohjaus- ja vaikutusmahdollisuus asiakassetelitoiminnassa hämärtyy kuten maksusetelin osalta. Epäselvää on myös asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin rajaus. Milloin sovelletaan asiakasseteliä ja milloin henkilökohtaista budjettia?

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

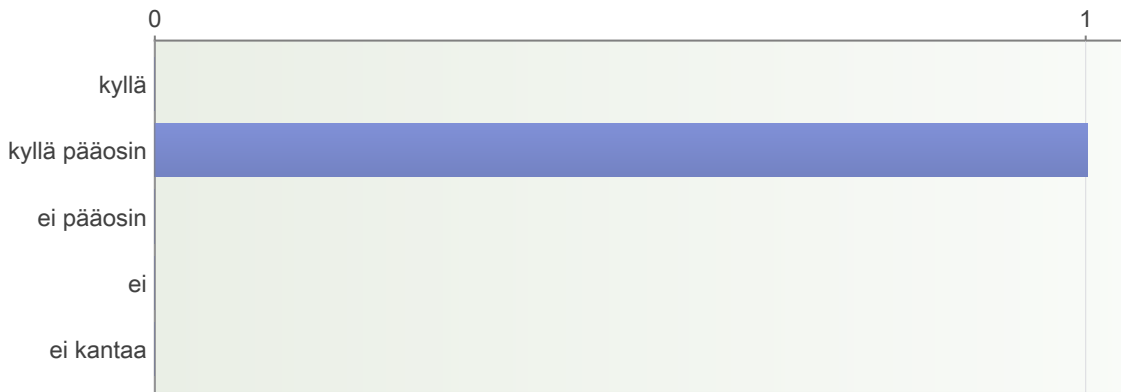
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen mukaan asiakassetelijärjestelmän piirissä olisi vähintään 15 % niiden palveluiden kokonaiskuluista, jotka eivät kuulu suoran valinnan piiriin, jotka eivät ole kiireellisiä, julkisen vallan käyttöä, harvinaisuuden, vaativuuden tai suurten kustannusten perusteella keskitettäviä palveluita tai joita ei toteuteta henkilökohtaisen budjetin avulla. Selkeää ei ole, miten maakunta itse vaikuttaa tuohon 15 % palvelukokonaisuuteen. Maakunnalla tulee olla riittävät toimintaedellytykset ja päätösvalta eikä sen toimintaa tule liiaksi rajata.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetointi on aivan uusi malli eikä siitä ole aiempaa kokemusta niin toiminnallisesti kuin myöskään taloudellisesti. Mallina se on kannatettava. Edellytyksenä henkilökohtaiselle budjetoinnille on laaja-alainen ja pitkäkestoinen avun ja tuen tarve. Henkilökohtainen budjetti vaatii asiakkaalta kykyä arvioida ja hankkia palveluita. Tämä tuo haasteita etenkin niiden asiakkaiden osalta, joiden toimintakyky ja terveydentila rajoittaa tarkoituksenmukaisten valintojen tekemistä. Tällöin korostuu osaavan henkilöstön antama ohjaus. Ohjaus korostuu myös taloudellisessa mielessä, jotta budjetti riittää asiakkaan tarvitsemiin palveluihin. Asiakasta ohjataan myös tunnistamaan palvelutarpeensa. Henkilökohtaisen budjetin osalta on kuitenkin varmistettava, että sen myötä ei synny lisäpalveluiden tarvetta ja siten kustannusten kasvua.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

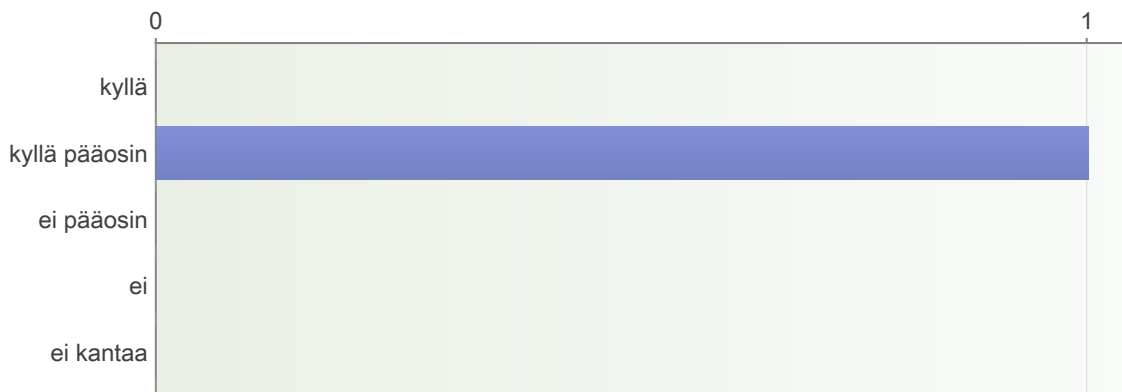
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On hyvä, että laissa on huomioitu tuettu päätöksenteko. Se lisää osaltaan asiakkaan itsemääräämisoikeutta, mutta ei kuitenkaan mahdollista päätöksentekoa puolesta.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

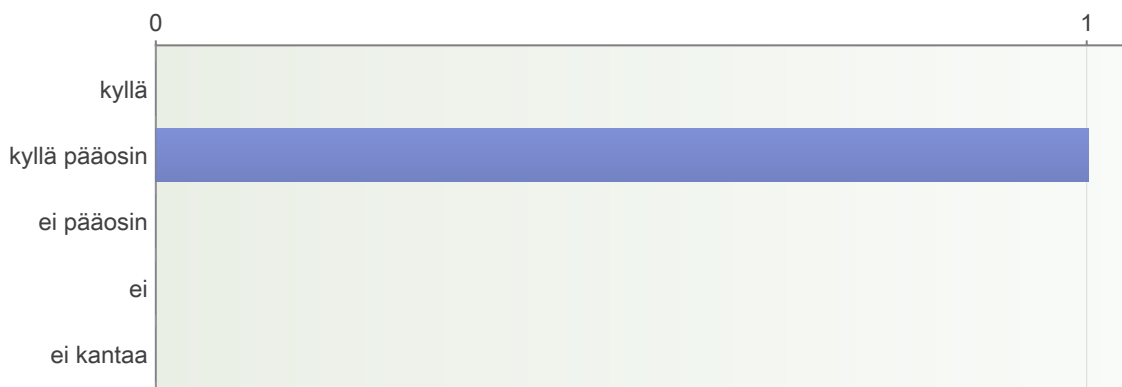
39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyt aiheuttavat maakunnalle runsaasti hallinnollista työtä ja edellyttävät uudenlaista sopimusoikeudellista osaamista ja sitovat runsaasti asiantuntijaresursseja.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

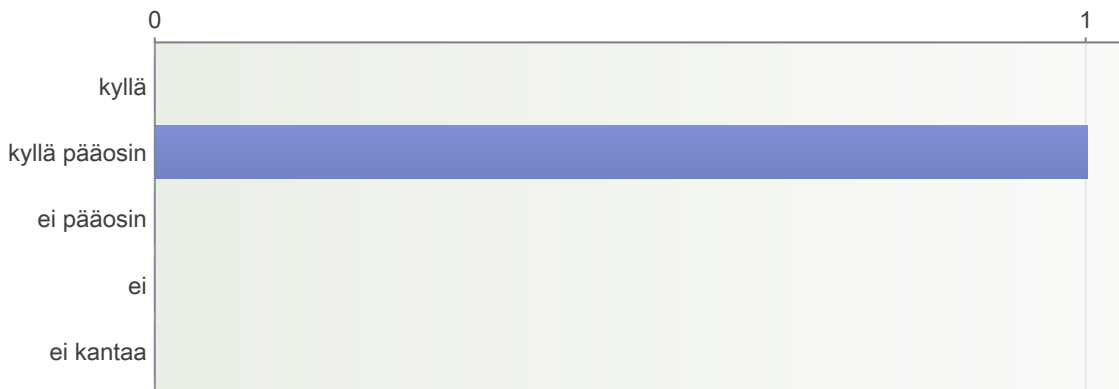
41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksuseteli- ja henkilökohtaisen budjetin palvelutuottajat eivät tee sopimusta suoran valinnan tuottajan eikä maakunnan kanssa. Tämän vuoksi niiden ohjaaminen on huomattavan vaikeaa. Lainsäädännössä tulisi olla mekanismi, jolla maakunta tai suoran valinnan tuottaja voisi puuttua henkilökohtaisen budjetin tai maksusetelipalvelun tuottajan toimintaan suoraan, jos se havaitsee toiminnassa laadullisia tai muita puutteita.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

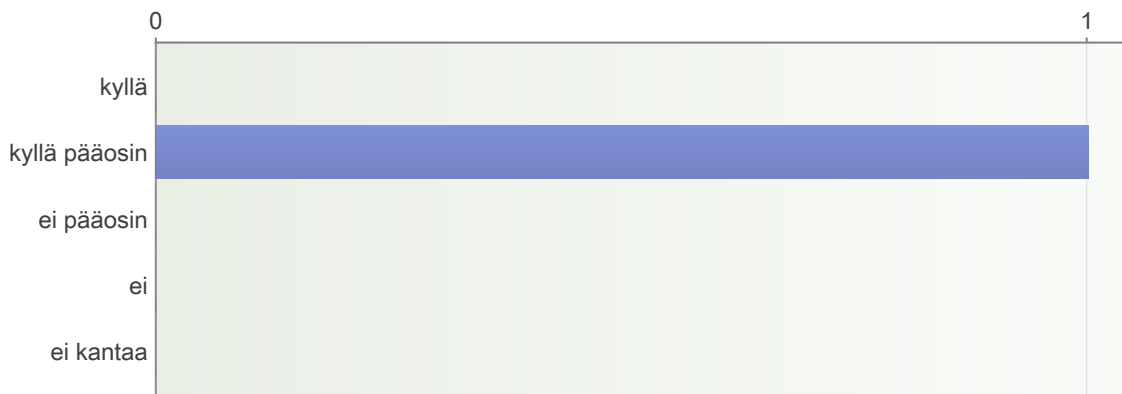
Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen tuottamisen ja palvelun tuottajien velvoitteita säädettäessä on erityisesti huomioitava pienten tuottajien mahdollisuus ilmoittautua palveluntuottajaksi ja myös toimia palvelujen tuottajana. Velvoitteet eivät saa estää pienten yritysten tuloa markkinoille. Tällainen este voi liittyä esimerkiksi tietojärjestelmiin.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

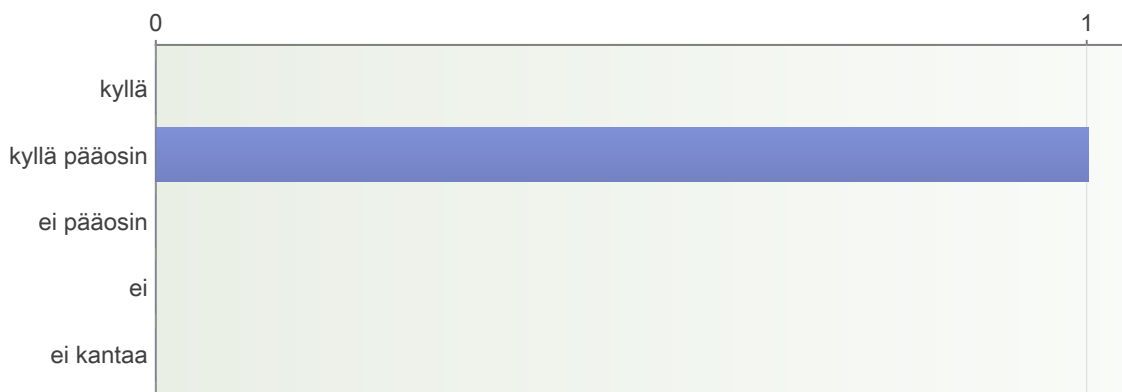
45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kiinteä tarveperusteinen maksu tuottajalle on periaatteessa hyvä määräytymisperuste, mutta jos tarvekertoimet ovat puutteellisia, tämä voi käytännössä kannustaa tuottajaa ohjaamaan suuria kustannuksia tai niiden riskiä aiheuttavia asiakkaita liikelaitoksen tai toisen suoran palvelun tuottajan hoidettavaksi. Määräytymisperuste voi myös kannustaa kohdennettuun asiakashankintaan. Asiakkaan maksukyky voi muodostua tarvetta tärkeämmäksi periaatteeksi.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

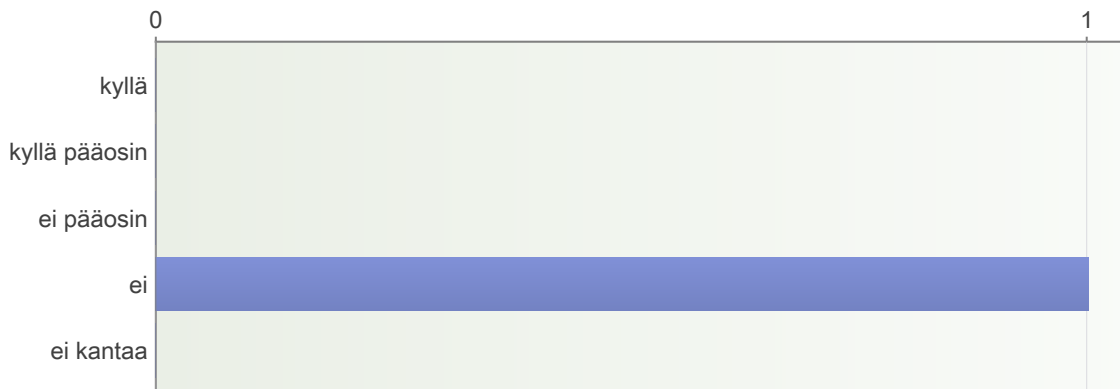
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan mahdollisuus sopia muista korvauksista palvelun tuottajan kanssa on perusteltua ja näin voidaan huomioida esim. alueellisia erityistarpeita.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

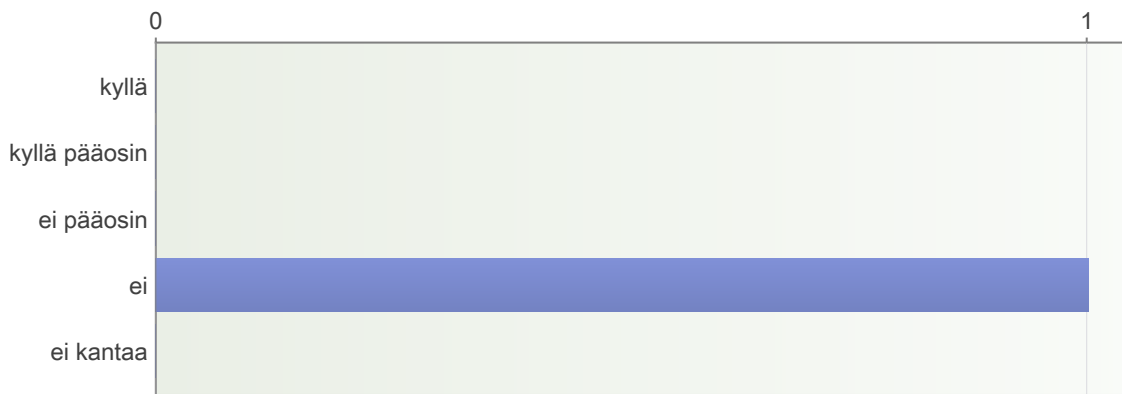
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Voimaantulon aikataulu on aivan liian kireä. Valmistautumisaika on riittämätön ja aiheuttaa siten suuren riskin palvelujen jatkuvuudelle. Maakunta ei ehdi valmistautua markkinoiden avautumiseen tällä esitetyllä aikataululla. Markkinoille tuloa markkinoiden avautumisvaiheen jälkeen vaikeuttaa myös asiakkaiden vähäinen liikkuvuus. Aikataulu suosisi jo markkinoilla toimivia, suuria palveluiden tuottajia eikä näin ollen mahdollistaisi kaikkien toimijoiden tasavertaista tuloa markkinoille. Maakunta ei voisi toimia markkinoilla ennen toimintansa yhtiöittämistä. Jo pelkästään tietojärjestelmämuutosten suunnittelu ja käyttöönotto vie aikaa. Käytännössä aikataulu on mahdoton. Hallittu uudistus tulee toteuttaa soite-integraatio edellä ja vasta sitten valinnanvapauden laajentaminen asteittain.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

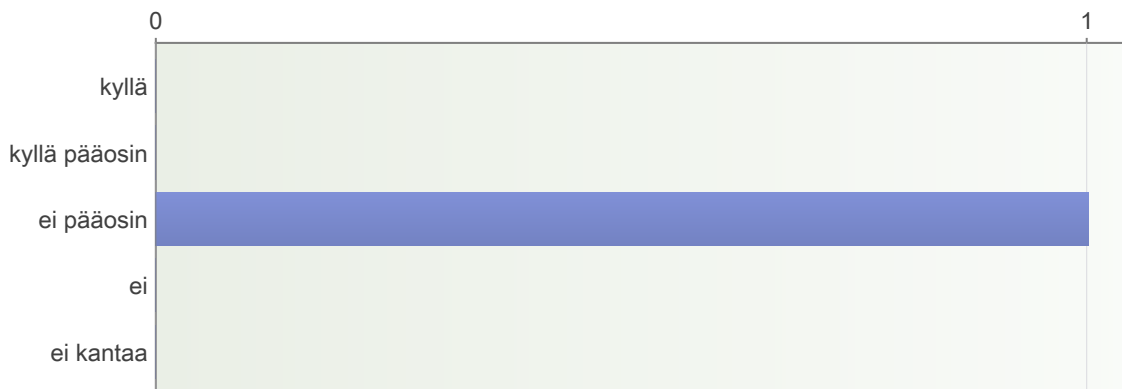
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tässä kulkee rinnakkain samaan aikaan kaksi historiallisen suurta uudistusta, sote- ja maakuntaudistus. Aikataulullisesti on mahdotonta toteuttaa esityksen mukaisesti järjestämisvastuun ottaminen, kun maakunnatkin ovat vasta muodostuneet.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

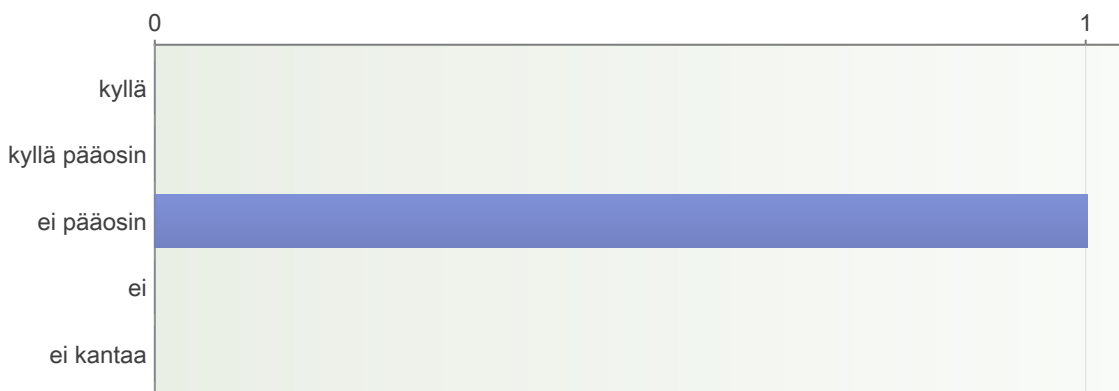
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluntuottajille asetettavista ehdoista ja tuottajakorvauksista riippuu, miten markkinat lopulta muotoutuvat. Todennäköistä on, että terveydenhuollon markkinat syntyvät suuriin kasvukeskuksiin, mutta ei maaseutualueille. Sosiaalipalveluihin liittyviä markkinoita voi sen sijaan henkilökohtaisen budjetin myötä syntyä myös harvemmin asutuille alueille. Riskinä on sote-palvelujen markkinoiden keskittyminen yrityskauppojen myötä. Tuottajille asetettavat vaatimukset karsivat erityisesti suoran valinnan palvelujen tuottajista pois pienet yritykset.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pienille toimijoille esitys ei anna riittäviä edellytyksiä toimia esimerkiksi sote-keskusten perustajina. Tällä sektorilla tulee esityksen edellytysten mukaisesti toimimaan suuret toimijat, jolloin voi syntyä kilpailun sijaan jopa monopoliasema. Markkinat keskittyvät suuremmille tuottajaorganisaatioille. Lain muuttaminen jälkeensä on vaikeaa ja tämän asetelman mahdollinen purkaminen. Siksi on kiinnitettävä erityistä huomiota nyt valmisteluvaiheessa pienten toimijoiden edellytyksiin toimia markkinoilla. Etenkin pienemmällä paikkakunnilla pienten yritysten mahdollisuudet toimia markkinoilla on elinvoimakysymys sekä työllisyyskysymys.

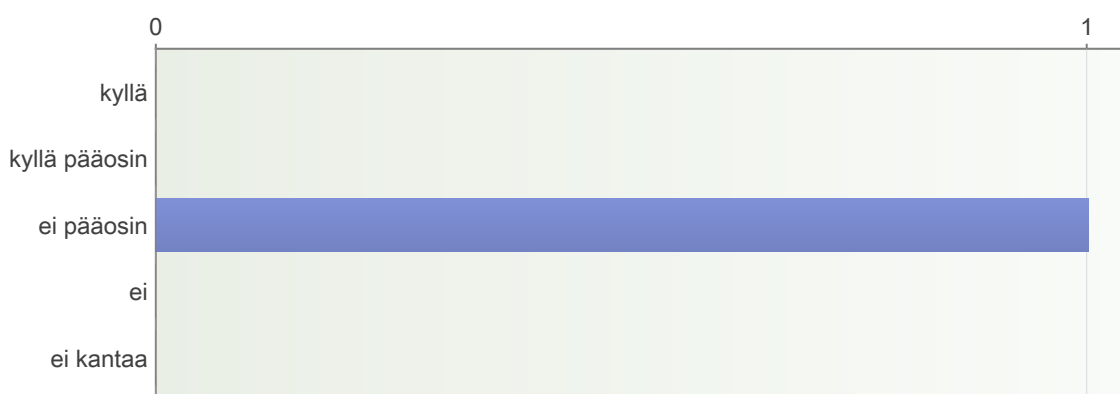
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Parhaimmillaan valinnanvapaus ja sen myötä lisääntyvä kilpailu asiakkaista parantaa palvelun laatua. Se ei saa kuitenkaan johtaa tarpeettomien palveluiden lisääntymiseen ja siten kustannusten nousuun. Lähtökohtaisesti asiakas tarvitsee neuvontaa ja ohjausta tarvitsemiensa palveluiden osalta, jotta hän pystyy tekemään valintoja palveluiden väliltä ja jotta hän saa tarkoituksenmukaista ja vaikuttavaa hoitoa ja palvelua. Valinnanmahdollisuus antaa mahdollisuuden asiakkaan "äänestää jaloillaan" ja siten vaikuttaa itse kokemukseensa laadusta ja mitä hän hoidoltaan haluaa. Tämä perustuu pitkälti subjektiiviseen kokemukseen ja on eri asia, onko hoito/palvelu tarkoituksenmukaista ja vaikuttavaa henkilön terveyden ja hyvinvoinnin kannalta.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

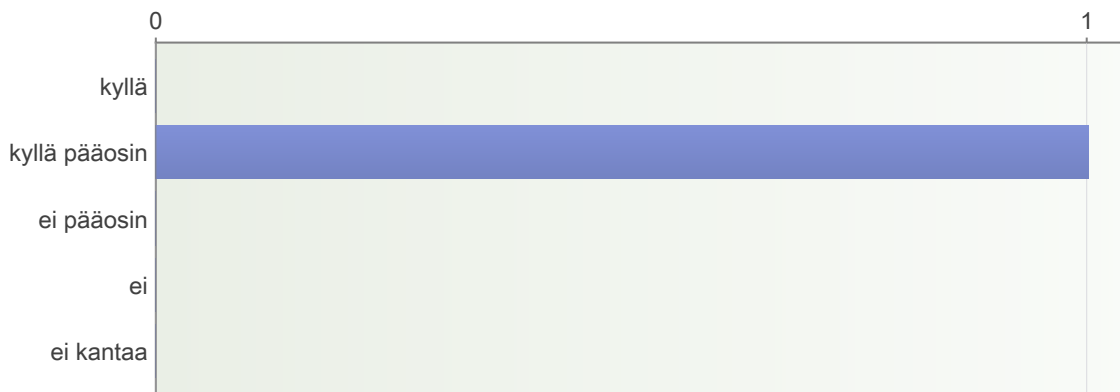
59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suun terveydenhuollon muuttaminen suoran valinnan palveluksi parantaa palvelujen saatavuutta, joka on asiakkaan näkökulmasta toivottavaa. Maantieteellinen keskittyminen näyttää kuitenkin ilmeiseltä eli alueellista tasa-arvoa uudistus ei paranna.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitysluonnoksen yleisperusteluiden yhteydessä oleva esityksen arviointiosuus vaikutuksista on oikea sekä kriittinen. Jokseenkin hämmentävää onkin, miksi lakiluonnosta on edistetty tällaisenaan lausuntokierrokselle asti, kun vaikutusten arvioinnin mukaan esitykseen liittyy runsaasti uhkia sekä selkiytymättömiä asioita. Koska arviointi on pohjautunut teoreettiseen tietoon (esim. henkilökohtainen budjetti), olisikin tärkeää testata valinnanvapautta kokeilujen kautta ja arvioida näitä kokeiluja ja sitten tulosten ja kokemusten pohjalta saattaa valinnanvapautta laajemmin porrastetusti käytäntöön. Nyt emme osaa ilman käytännön tuomaa kokemusta ottaa huomioon ja siten arvioida vaikutuksia riittävän laajasti. Siksi tarvitaan riittävä siirtymäaika ennen esityksen mukaista, varsin laajamittaista valinnanvapauden toteuttamista.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kunnan rooli ja asema muuttuu olennaisesti. Uudistuksen merkittävin vaikutus kuntaan on yhtiöittämisvelvoite.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.